

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm X
55 mm po K 1'20. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 1'60.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło Jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leta
K 60, za mesec K 20,
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Ameriko
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Proti nezaslišano velikim kaznim v Kočevju.

Interpelacija

narodnega poslanca Antona Kristana in tovarišev na ministra za notranje
poslove.

Gospod minister!

Ob priliki železniškega štrajka
oziroma splošnega devalvskega štraj-
ka v mesecu aprilu t. l. je kraljeva
deželna vlada za Slovenijo, ki je od
februaria t. l. dalje popolnoma v ro-
kah slovenske klerikalne stranke,
postopala proti našemu delavskemu
gibanju ne le z vso strogostjo, am-
nak celo tako, da so se zgodile po-
sameznikom najhujše krivice. V raz-
nih interpelacijah — na katere še
nismo dobili odgovora — smo Vas
opozorili, da so po nalogu dež. vla-
de v Ljubljani orožniki aretirali v
raznih krajih Slovenije naše najbolje
pristaše pod pretezo, da so »komu-
nisti« in da so kot taki državi nevar-
ni.

Karol Malevrih, načelnik konzum-
nega društva v Hrastniku, Valentin
Vrhunc, poslovodja konzumnega
društva v Trzinu, celjske aretaci-
te, kjer je celjsko okrajno glavarstvo
aretiralo kar vso strokovno komisi-
jo, mariborske aretacije itd.

Navedeni so bili po več tednov v
preiskovalnem zaporu; kaznovati pa
jih sodišče seveda ni moglo, ker so
bili vsi povsem po krivici na ukaz
deželne vlade aretirani, ki je izdala
fotograf: »vse delavske voditelje in
zaupnike naj se zapre.«

Najbolj neverjetni in najokrošas-
nejši slučaji pa so se ob istem času
v Kočevju.

Kočevje je mesto, ki je center ko-
čevskega upora, ki so se pred 600
letoma v teh krajih. Kočevsko je
znano po velikih gozdovih, ki so bili
do prehodnih odredb o agrarni re-
formi last kočevskega kneza Auer-
sperga, ki se mu pravi: Herzog von
Gottschee. V Kočevju je tudi premo-
govnik, ki zaposluje od 1.000 do
1.400 rudarjev; v Kočevju vodi tudi
železnica iz Ljubljane. Ob priliki
štrajka so tudi kočevski delavci
štrajkali. Deželna vlada je — kakor
je že gospodu ministru znano — pre-
vedela takrat vsa zborovanja s
posebno odredbo. Delavci so seve
kljub tej odredbi povsod morali
zborovati, da se dogovore za daljno
postopanje. V več slučajih je celo
vlada sama dala dovoljenja ter s tem
ukinila svojo naredbo, v največ slu-
čajih pa je pasivno gledala shode
zavečajo se, da jo je s prepovedjo
precej »polomila«. — V Kočevju pa

je tamošnje okrajno glavarstvo z vso
krutostjo zakona postopalo.

17. aprila t. l. je okrajni komisar
Marčič aretirati sledeče delavce in
kmete: Tišlarja Ludvika, Rebiča
Alojzija, Novaka Alojzija, Uršiča
Franca, Erkrja Janeza, Windisch-
manna Ivana, Hutter Ivana, Stalzerja
Ivana, dva brata Petschauerja, Lov-
renca Roma in čevljarja Skibarja, ki
so bili držani v zaporu od 27. aprila
do 2. maja v Kočevju, potem pa do
27. maja v Novem mestu pri okrajni
sodnici. Do danes jih sodišče ni obs-
dilo, niti jim predložilo obtožbe.
Okrajni komisar g. Marčič v Kočev-
ju pa je kot politična oblast obsodil
27. aprila sledeče delavce in kmete
na neverjetno dolgi zapor in never-
jetno visoke kazni radi prestopka
predpisov o zborovalni svobodi, in
sicer:

Tišlar Ludovika na 5 mesecev in
10.000 K denarne kazni, Rebiča Aloj-
zija na 5 mesecev in 10.000 K denar-
ne kazni, Novaka Alojzija na 5 mese-
cev zopora in 10.000 K denarne ka-
zni, Windischmanna Ivana na 3 me-
sece zopora in 5000 K denarne kazni,
Erker Ivana na 3 mesece zopora in
5000 K denarne kazni ter Uršiča Fr.
na en mesec zopora in 2000 K de-
narne kazni.

Obsojeni so se pritožili zoper to
neverjetno in seve nad vse krivično
kazen. Deželna vlada v Ljubljani pa
niti pritožbo ni ugodila, niti upošte-
vala, da so bili za mesec dni po ne-
dolžnem v zaporu in 26. junija so do-
bili imenovani pozive od kr. okraj-
nega glavarstva v Kočevju, da 28.
junija t. l. nastopijo zaporno kazen.

Pripominamo, da so za take po-
zive tiskani posebni formulariji, ki se
glase:

»Pozivljate se, da zapor v
kolega ste obsojeni radi ...., tekem
14 dni pri kr. okrajnem sodišču ....
nastopite, ker bi Vas sicer orožniki v
zapor peljali.«

Kr. okrajno glavarstvo v Kočevju
pa tem nesrečnim žrtvam politične
klerikalne maščevalnosti ni niti tega
dovolilo, ampak je prečrtało »tekem
14 dni« — kar se vsakemu vagabun-
du dovoli — in napisalo dne 28. junija
1920, dasi je dobro vedelo, da jih s
tem gospodarsko popolnoma uniči.
Zlasti še, ker so vsi obsojeni že sedeli
po krivici vsak po mesec dni v
preiskovalnem zaporu.

Glavno besedo pri kr. okrajnem
glavarstvu v Kočevju ima seveda g.
komisar Marčič, ki je politično pro-
nuncirani klerikalec, doma iz Sodra-
žice, in ki je seve bil v stari Avstriji
goreč Avstrijanec. V vojni je tekmo-
val z znanim klerikalnim »herojem«
Cvenkejem, ki je bil »prvi ranjenik«
iz srbske fronte in ki ga je klerikalni
»Slovenec« slavil kot »slavnega ju-
naka«. Gospod Marčič je dobil za
svoja innaštva v vojni posebno odli-
kovanje. Ta »držni« mož je bil tedaj
kruti sodnik ubogih delavcev in kme-
tov. Pa tudi drugače postopa ta mož
skrajno protizakonito in nepravilno.
Zato naj podamo nekaj dokazov.

13. junija t. l. je tamošnja rudar-
ska organizacija naznanila strokovni
snod. Glavarstvo je zahtevalo na ko-
lekih 14 kron povsem po nepotrebnem,
natbrže je za to, da delavcem
nagaia in jim škoduje. Kot poročeval-
ec je bil naznanjen Ludvik Tišlar.
Na shod je prišel g. komisar Marčič
s 4 orožniki in hotel prepričati, da bi
govoril delavec Tišlar, češ da je —
obsojen na 5 mesecev zopora. Tišlar
seve je podučeval nevednega ali
zlobnega g. komisarja, da je njegovo

postopanje protizakonito in celo kaz-
njivo — ali fakt je bil, da so se ljudje
iz strahu pred komisariem in orožni-
ki razšli...

Te dni je g. komisar Marčič pova-
bil k sebi Marijo Zabukovec iz Dolge
vasi, častitljivo 65 let staro ženo, ki
vodi tamošnje našo žensko organiza-
cijo — in li grozil, da jo bo takoj na
14 dni dal v zapor, ako ne odstopi od
ženske organizacije.

Gospod minister!

Z ozirom na povedano prosim:
a) da odredite takoj, da se odloži
gori navedenim obsojenim nastop
zaporne kazni in da pregledate
tozadevne spise —. Vem, da boste
potem našli pot, po kateri se bo obs-
ojence oprostilo nečuvne Marčičeve
obsodbe;

b) da preiščete navedene očitke
Marčičevega poslovanja ter moža od-
stranite iz Kočevja in

c) da napravite primerne odred-
be, da ne bode deželna vlada za Slo-
venijo z okrajnim glavarstvom nič več
ekspozitura slovenske klerikalne
stranke.

Belgrad, 29. junija 1920.

Slovenski komunisti so šli v Vukovar kot telički v klavnico.

Vsi smo vedeli natanko, kaj se v
Vukovaru pripravlja. Kdor je čital
»Radničke Novine«, je moral natanko
vedeti, s kakšnim programom name-
rava radikalno komunistično krilo v
Vukovaru nastopiti. Tam stoji črno
na belem, da se namerava prekrstiti
stranka v »komunistično stranko Ju-
goslavije« in da bo s centurama, to
je s socijalisti, obračunala.

Vključ vsemu temu pa se »Rdeči
prapor« silno čudi, da je kongres
sklenil, spremeniti kratkomało na-
slov stranke v »komunistično stran-
ko Jugoslavije« in dostavlja:

»Ker pa slovenski delegati, ki so
prišli takrat prvič skupaj s sodrugi na
jugu, niso bili prej informirani o no-
vem programu in naslovu stranke,
niso — naravno — mogli poročati
prej o tem našim sodrugom in niso
zato tudi imeli polnomočnega man-
data, da sprejmejo ali odklonijo skle-
pe in so zato zahtevali za Slovenijo
referendum. Vto svrhu so podpisali
izjavo, ki jo je podpisala večina slov.
delegatov in ki jo prinesemo pri-
hodnjih. Namen te izjave je, da se
prepuusti slov. sodrugu, da se na-
knadno izrečejo o vseh teh vpraša-
nih ter, da se zagotovi Sloveniji go-
tovo avtonomijo in obenem omogo-
či še onim organizacijam, ki se niso
še ločile od stare socijalno demokra-
tične stranke, da se pridružijo komu-
nistom.«

Tako »Rdeči prapor«. Iz tega se
vidi, da komunisti niti svojega glav-
nega glasila »Radničkih novin« ne
berejo. Drugače bi ne bili mogli priti
na kongres tako nepripravljeni, da je
treba šele po kongresu povprašati
slovensko delavstvo za mnenje o
stvarih, ki se niso pripravljale taj-
no, ampak pred očmi nas vseh. Bralci
»Napreja« so bili na primer o
vsem tem že pred kongresom dobro
poučeni. Ko bi bili vzel slovenski
komunisti vsaj naš list v roke, bi se
bili lahko temeljito pripravili, tako,
da bi jim ne bilo treba iti v Vukovar,
kakor gre teliček v klavnico. Mi
smo o vseh teh stvarih, o kojih se
je v Vukovaru sklepalo, že pred kon-
gresom pisali in kakor se je poka-
zalo, smo natanko videli, kaj se bo
zgodilo.

Komunisti pa niso ničesar videli.
Zato se ne čudimo, da tudi zdaj ne
vidijo, kako so ga polomili. Zato jih
bodo zaslužene brce, ki jih bodo do-
bili od vseh organizacij, ki se še niso
ločile od stare socijalno demokrat-
stranke, tako presenetile, kakor skle-
pi vukovarskega kongresa.

njih ter, da se zagotovi Sloveniji go-
tovo avtonomijo in obenem omogo-
či še onim organizacijam, ki se niso
še ločile od stare socijalno demokra-
tične stranke, da se pridružijo komu-
nistom.«

Tako »Rdeči prapor«. Iz tega se
vidi, da komunisti niti svojega glav-
nega glasila »Radničkih novin« ne
berejo. Drugače bi ne bili mogli priti
na kongres tako nepripravljeni, da je
treba šele po kongresu povprašati
slovensko delavstvo za mnenje o
stvarih, ki se niso pripravljale taj-
no, ampak pred očmi nas vseh. Bralci
»Napreja« so bili na primer o
vsem tem že pred kongresom dobro
poučeni. Ko bi bili vzel slovenski
komunisti vsaj naš list v roke, bi se
bili lahko temeljito pripravili, tako,
da bi jim ne bilo treba iti v Vukovar,
kakor gre teliček v klavnico. Mi
smo o vseh teh stvarih, o kojih se
je v Vukovaru sklepalo, že pred kon-
gresom pisali in kakor se je poka-
zalo, smo natanko videli, kaj se bo
zgodilo.

Komunisti pa niso ničesar videli.
Zato se ne čudimo, da tudi zdaj ne
vidijo, kako so ga polomili. Zato jih
bodo zaslužene brce, ki jih bodo do-
bili od vseh organizacij, ki se še niso
ločile od stare socijalno demokrat-
stranke, tako presenetile, kakor skle-
pi vukovarskega kongresa.

Tudi takrat znajo biti presene-
čeni, ko bodo videli, kako zna slov.
delavstvo v celoti politično modrost
naših komunistov ceniti. Ono danes
natanko ve, da ti zna prorokovati tak
komunist vso prihodnost, kakor ci-
ganka na karte. Vendar pa si raz-
ume prav le na italijansko, francosko,
angleško, amerikkansko in sploh sve-
tovno politiko, v slovenskih rečeh
ga pa navadno polomi, da je groza.
Zato si bomo morali uloge razdeliti.
Mi se bomo pečali za navadnimi dne-
nimi skrbmi. Oni pa naj se lotijo bolj
zunanje politike in sploh politike v
oblastih.

Belgrajsko pismo.

2. julija 1920.

Delo začasnega narodnega pred-
stavništva. Včerajšnja prva seja je
imela glavno nalogo: razdelitev po-
slancev in sekcije. Smešna je ta »raz-
delitev« in brezpomembna, ali ve-
liavni opravičilo jo predpisuje...
interesanten je bil na današnji seji le
mal intermezzo, ki ga je povzročil
podpredsednik dr. Ribar, ker je po-
vsem nepotrebno sporočil zbornici:
»da se je na poziv vlade udeležil
slavnostnega pohoda kraljeviča in
regenta Aleksandra po Hrvatski in
Sloveniji.« Republikanec Jaša Proda-
novič je takoj vstal in energično pro-
testiral proti takim »naznanilom«,
češ da je potovanje regentovo nje-
gova zasebna zadeva, ki nima z na-
rodnim predstavništvom nič opravi-
ti. Podpredsednik Ribar se je opravi-
čeval, da ga je vlada pozvala, da se
udeleži in da je mislil, da je to prav
in da odgovarja intenciji članov na-
rodnega Predstavništva. Posl. Jaša
Prodanovič je konstatiral, da je za-
lostno, ako se pusti predsednik par-
lamenta diktirati od predsednika vla-
de, ker je predsednik parlamenta
nad predsednikom vlade, njegova
oblast je v mnogih slučajih več, nego
kraljevska oblast... V debato je po-
segel tudi predsednik vlade dr. Ves-
nič, ki je veličal regentovo potova-
nje...

Finančni minister je sporočil nar.
predstavništvu, da mu predloži te dni
novi finančni zakon in proračun za l.
1920-21.

Državni proračun za l. 1920-21
pokazuje stroškov 3.994.356.543 din,
50 para ali okroglo 16 milijard kron,
dohodkov pa skoro istotoliko, z raz-
liko, da bo le — 100 milijonov dinarjev
deficita... Med izdatki so največji za
ministrstvo vojni, in sicer 1 milijar-
da 120.804.560 dinarjev, za njim pri-
dejo troški za »vrhovno državno
upravo«: dinarjev 963.919.971! Osebi-
ni izdatki tvorijo 1.142.461.143 dinar-

kar si je izposodil Karel, če ne bode-
ve imeli sramote.«

»Imamo že dosti veliko sramoto
s takim fantazmom: je ravno tak kot
nizgov očeh — brhko obličje, lepa
obleka, liter jeziki, a napačno srce. V
tem fantu ni niti kaplje Robertsono-
ve krvi: večkrat sem si želela, da bi
umrl...« Marijin glas je zaupljivo-
sti drhtel.

»Pst, pst, babica, je to mamin je-
dinec, a bila je nani ponosna, to sem
čula od vas in mogoče se še napra-
vi.«

»Poglejte, ravno sem si predstav-
ljala, da je začel delati, nahanil mno-
go denaria in plačal vam vse, kar
ste zani storila.«

»Ne bodite hudi, ker sem nekoč
potožila Marijeti Howeovi našo skrb
in se zmenila tudi o svoji nadi za
Karla — saj če je pogledate Marijeto,
že lagie dihati — a ona mi je rekla:
»Ne sramuj se za svoje sanje, Lili;
enkrat se vse izpolni, zakaj ne moreš
si misliti nič lenšega, kakor kar Bog
stori.«

»Marijeta razumi marsičemu bolj-
še kakor kdo drugi v Dolini, a mo-
lim zato, da bi imela prav. Prinesl
knjige: čas je čitati.«

(Dalje prih.)

LISTEK.

JOHN MACLAVEN:

Dekla.

Iz Drumtochtskih slik.

Preložil A. L.

I.

Kako je odšla.

Junaška tekma Marije Robert-
sonove, ki to je začela, da bi vzgojila
svoje vnuke-sirote, prinesla li je spo-
štovanje cele Doline, a ko se je raz-
neslo, da je naša Lili mesto v Lon-
donu in da odide v treh tednih, so
preušetavali skrbni očete ta slučaj
od vseh strani.

»Nobena žena v celj fari ni vršila
svoje dolžnosti lepše, kakor Marija.«
je razsodil Drumsheugh točno. »Da-
la je vsakemu možu od nas najlepši
vzгляд. O Martinu je bilo od tedaj
osemnaest let, kar je zbežal mož nje-
ne hčere, ki se je nesrečno vrnila dom-
ov umret, zapuščač svoj materi
skrb in brigo za šestero nedorasle
dece.«

»Ne morete tega storiti brez po-
moči. Marija« sem ji tedaj rekel, »po-
trebovali bodele malo podpore od
fare, a jaz vam to preskrbim pri pr-

vem sestanku. Šiling na teden na
vsakega otročiča izda v vaših rokah
mnogo.«

»Hvala vam, Drumsheugh.«
Stala je na svojih vratih in se pono-
sno vzpela. »Vsi sosedje ste silno las-
kavi: toda od moje krvi ni bil nihče
fari v nadležno in ne bode nikoli, do-
kler mi pusti Vsemogočni moj raz-
zum in moji dve roki.

»Mav je imela težko življenje in
te umrla od sramote, v katero jo je
pripravil njen mož.« Odhajam« mi je
rekla. »a prosila bi samo za eno
stvar, mati: ne pustite, da bi padli
otroci na farno; vzgojite jih, naj de-
lajo in imajo spoštovanje do sebe.«
Obliubila sem ji to, in to izpolnim.

»Bilo jo je veselje pogledati, lu-
dite božji, je priložil Drumsheugh.
»To je prava Drumtochtanka, ta
Marija«, je pristavil Jakob Soutar,
»kteri ne naklede enake v Škotski de-
želi, kar se tiče ponosa in smelosti.
Zakaj ni vzela podpore? Vsako leto
bi dobila lepe bankovce; mogla bi si
prihraniti marsikatero uro težkega
dela.«

»No, če bi bila Marija žena poni-
nega duha in bi si bila svesta svojega
polažaja, bila bi znosila in sprosila
od sosedov, kjer bi kaj mogla, in go-
dilo bi se ji boljše kot prei. Ali ne!

Ona je raiši sedela pozno v noč, šila
otročičkom obleke, delala na polju
cele dneve, da bi jih mogla pošiljati
v šolo, in to vse radi tega, da bi osta-
la nodvisna, kakor je pravila. Videl
sem, kako je hodila Marija v cerkev,
pred seboj šestero dece. Ne bila bi
nosila glave višje, če bi bila gofica s
Kilspindie.

Mislím, da je s tem ponosom na-
sičen zrak cele Doline, zakaj samo
dve starki sta na skrbi fare: prva je
slepa, a druga od mrtvouda zadeta;
nobena nima prijatelja, in obe tarni-
ta vsak dan, da ne moreta delati.«

»Marija je delavna žena,« se je
vmešal Hillecks, ki se je rad bavil s
praktičnimi podrobnostmi... »Videl
sem, da so nene kokoši nesle v na-
hujši zimí, a imela je kravo, ki je da-
lala polovico več mleka, kakor kate-
rakoli druga v našem mestu. A po-
pravljati je razumela! Dal sem ji
svojo ponošeno praznično obleko, a
ona je iz nje napravila Karlu suknič,
da bi ga nosil lahko deset let. Kdo ve,
da li še zdaj zani plačuje; ni li to-
liko v pomoč, kolikor bi ji lahko bil,
kakor morem presoditi — kaj, Drum-
sheugh?«

»Če bi ne bilo njegove lahkomišel-
nosti in če bi ga ne morale živeti,
mogla bi ostati Lili pri babici in na-

praviti ii stara leta udobneša. Ali oni
dve ga vedno opravičujeta, tako ba-
bica, kakor sestra, da bi skoraj mi-
slili, še nikoli ni zapustil pridnejši fant
naše Doline. Nai tudi med seboj go-
vorita karkoli, drugim ne povesta ni-
ti besedice.«

V bajtici Marije Robertsonove se
je ta večer govorilo precej žalostno.

»Dobro, dobro, dekle; najprej jih
je bilo šest, dva sta umrla za vrati-
skav! — dve sta se omožili in odšli,
a Karl je v Ameriki; in ti si sedaj sa-
ma, zato sem upala, da ostaneš do-
ma, pri svoji stari babici, da ji zatis-
neš oči.«

»Ne govorite tako pretirano, ba-
bica!« — ali tudi Lili glas se je tre-
sel. »Izgledate boljše, kot marsikate-
ra mlada žena, a vendar veste, da se
hitro vrnem, naikasneie v treh letih
in to za vedno.«

»V London je daleč in potovanje
težavno; laz bom mogoče že mrtva
in pokopana, predno se vrneš, a bom
tako strašno sama, kakor ptič, ko mu
odlete mladiči.«

»Če rečete še eno besedo, odpo-
vem mesto in ne poidem nikoli slu-
žit; ni moja želja, zapustiti Dolino in
iti tako daleč z doma. Toda plačati
morave temu človeku v Muortownu.

lev. stvarni pa drugo! Med dohodki je proračunjen: na carino 402 milijona 350.000 dinarjev, na trošarino 129.840.000 dinarjev. Davek je proračunjen na 2.116.930.790 dinarjev. O državnem proračunu bomo še posebej več poročali. Na videz je stvar ugodna in je v stanu našo valuto silno vzdigniti — ali ko si bomo vse natančneje ogledali, nastalo bo tisoč in tisoč pomislekov, zlasti ali je sploh tak način že sedaj v redu?!

Dinar stoji na vrednosti! Danes notira ček na Pariz (franki) 125 dinarjev, enako 100 frankov, ček na London (funt) 60 in italijanska lira je vredna 100 lir. Lahko se reče, da je naš dinar že »zdrava valuta«. Pri vsem tem pa človek ne more razumeti zakaj naša finančna oblast ne predpiše našo valuto kot edino zdravo za »izvoza«?

Pekovski mojstri štrajkajo. Včeraj so pekovski mojstri v Beogradu zaprli svoje delavnice in — štrajkajo. Zakaj? Zato, ker jim je občina beogradska predpisala ceno — kruha! Na prvi korak beogradske občine, da se cene kruha zmanjšajo, odgovorili so gospodje peki (pravim: ne mislite na pekovske pomočnike!) s tem, da so — zaprli delavnice! Občina je predpisala cene za kruh: kilogram

beleza kruha: 2 din. 40 para, kilogram črnega kruha 1 dinar 50 para in — izjavila, da poide pekom na roko s ceno moka in cenami drvni! Ali kljub temu — štrajk. Gosp. pekovski mojstri hočejo še vedno »zaraditi«. No, upanje je, da ne bodo uspehi — ker občinska pekarna že dela in občina bo rekvirirala več pekarn in dala za delavci. Tako je prav!

Štrajk natakarskih uslužbencev ali kakor tu pravijo: kelnarskih radnika se je ponesrečil. Natakariji so dobivali po 4 odstotke brutto dohodka, zahtevali so sedaj 6 odstotkov. Gospodariji so odklonili zahteve ter udarili po organizaciji s tem, da so odpustili iz službe skoro vse natakarije tudi tam, kjer so jim dajali 6 odstotkov. Organizacija sindikalnega Vječa je proglasila bojkot nad 31 kavar-nam in restavracijam — tako, da bi človek sploh moral biti lačen in žien, ako bi izvajal dosledno bojkot. »Komunisti« so to pri tem natakarskem štrajku pošteno zavozili. Stavkolomci so študentje in delavci drugih profesij, hvalijo se, da zaslužijo po 100 150 dinarjev z lahkoto na dan. Žalostni so taki le pojavi v delavski organizaciji. Štrajk je le poslednje sredstvo, ko že ni izhoda.

nji nezmožni carinski uradniki z zmožnimi, ki jih imamo Slovenci dovolj?

Minister za finance Kosta Stojanović je v daljšem govoru konstatiral, da je res zelo neprijetno, ako se take stvari gode. Kompetentne so ljubljanske oblasti. Odredil je pa seve takoj, da bo zadeva rešena.

Sodrug Melhior Čobal je izjavil, da je z odgovorom zadovoljen in upa tudi, da bo sedaj ta neprijetna stvar rešena.

(Vesti LDU.)

PRED NEPOSREDNIMI POGAJANJI MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO.

Belgrad, 5. Zdi se, da je novi italijanski ministrski predsednik pripravljen za neposredna pogajanja z Jugoslavijo. Zelo verjetno je, da bo jugoslovenska delegacija predlagala vrhovnemu svetu v Spai, naj se prične neposredna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo.

D' ANNUNZIO HOČE UNIČITI REKO.

Trst, 3. »Lavoratore« poroča iz Rima: Položaj na Reki je vsak dan slabši in vzbuja vedno večje vznemirjenje. Prebivalstvo bi se že pobunilo, ako ga ne bi zadrževal najhujši terorizem. Arretirajo vsakega in ga obsojijo v zapor do štirih let, kdor se drzne kritizirati častnike poveljništva, ali pa začne kako akcijo, ki jo poveljništvo smatra za politično škodljivo. Občinska blagajna je prazna, ker je občinski svet izročil poveljništvu nad 20 milijonov. Ne vedo več, kako naj bi plačali uradnike. Skrajni radikali poveljništva zahtevajo, naj se razpusti narodni svet toda D' Annunzio tega ne dovoli, ker se boji, da bi ta korak imel težke posledice in napravil mučen vtis. Med poveljništvom in narodnim svetom se bje tih, toda ljut boj. Lepi časi soglasja in navdušenja so izginili za vedno. Na poveljništvu kraljuje neka gospa, D' Annunzиеva prijateljica, moister v spletkah, ki daje Reki obilje francoskega dvora, seveda v malem.

NEMIRI V ITALIJI

Lugano, 3. »Corriere della Sera« poroča, da se oborožene tolpe kmet-skih delavcev potikalo in plenilo v pokrajini Bari. Na veleposeselnike vršijo pravi pravcati lov in požigajo veleposesstva in vile. Bessnost poljedelskih delavcev je velika, ker so imeli pri spopadu z veleposesniki na konjih šest mrtvih in 38 hudo ranjenih.

PROTI NASILSTVOM FRANCO-SKE BURŽOAZIJE.

Pariz, 5. Nacionalni odsek socialistične stranke je sprejel z 2874 glasovi resolucijo, v kateri se zahteva izpustitev vseh sodrugov, ki so bili ob zadnjih stavkah aretirani, zopetno nastavitve odpustčenih in ustavitve sodniškega postopanja proti splošni delavski zvezi. V resoluciji se priporoča sporazum socialistične stranke s strokovnimi organizacijami in z gospodarskimi združenji. Za resolucijo, v kateri se zahteva pristop k tretji internacionali in nadomestitev kapitalistične vlade s proletarsko vlado, je bilo oddanih 1361 glasov.

KONFERENCA V SPAI.

Pariz, 5. »Figaro« piše: Prvo vprašanje, ki se bo z njim bavila konferenca v Spai, bo vprašanje, v koliko so člani nemške mirovne delega-

cije pooblašteni. Potem bodo vprašali Nemce, zakaj da niso odgovorili na tri note, ki so jim bile doposlane po broulonski konferenci. Potem se bodo pečali z vprašanjem razorožitve in vojne odškodnine, z vprašanjem premoga in naibže tudi z vprašanjem Gdanskega. Na programu je tudi odgovor Turčije na načrt mirovne pogodbe.

BRUSELSKA KONFERENCA.

Pariz, 4. Bruselski posebni poročevalec »Agence Havas« javlja: Konferenca se je popoldne na drugi plenarni seji odločila, da se skliče državna vlada na odgovor samo zaradi onih kršitev mirovne pogodbe, ki so se izvršile v zlobnem namenu, dočim nai se ne ozira na druge kršitve, ki so se umevne vsled materialnih težkoč. Nemčija se pozivlje, da v Spai odgovori na tri note, ki so bile sestavljene v Boulogni. Vrhovni svet je določil dnevni red za konferenco v Spai. Po vrsti se bodo obravnavala vprašanja razorožitve, odškodnine in dobave premoga, nato pa bodo načeli vprašanje vojni krivcev. Določeno je, da zavezniki pred nemškimi pooblaščen-ci ne bodo stavili posebnih predlo-gov, temveč da se bodo omeili samo na to, da bodo stavili vprašanja.

SKLICANJE MEDNARODNE FINANČNE KONFERENCE.

Haag, 4. Dunajski korespondenčni urad poroča z dobro poučene strani: Generalni tajnik zveze narodov je vse vlade brzotjavno obvestil, da je svet zveze narodov sklical mednarodno finančno konferenco na 23. julij t. l. V brzotavki se dalje poroča, da se bodo na prvih sejah konference vlagale spomenice. Vse države so povabljene, da dajo konferenci na razpolago take spomenice, v katerih nai se kolikor mogoče natančno opišejo gospodarske razmere posameznih držav.

KREG SE JE ŽE PRIČEL...

Rotterdam, 4. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Bruslja: Rešitev odškodninskega vprašanja in predvsem nizki odstotni delež, ki je bil odkazan Belgiji, je povzročil hudo razočaranje. Večina listov je pričakovala 10% odškodnine in s predlaganimi 8% ni zadovoljna.

BOJI V MALI AZIJI.

London, 5. Grško vojno poročilo: Grške čete so podpirane po angleško-grškem brodiranju zasedle Padirno, kjer jih je prebivalstvo pozdravilo kot osvoboditelje. Prodiranje v notranjost Male Azije se nadaljuje. Pristaši Mustafa Kemal paše beže.

PROKLAMIRANJE SOCIJALISTIČNE TATARSKRE REPUBLIKE.

Moskva, 5. Revolucionarni komite socialistične tatarske republike in pooblašeni komite gubernije Kanske sta proklamirala socialistično tatarsko republiko.

Kultura.

»Politički položaj in socijalna demokracija«. Izšla je v založbi »Naša Snaga« Zagreb, Ilica 55, brošura pod gornjim naslovom. Spisal jo je sodrug dr. Božidar Adžija. Brošura obravnava vrlo aktualno vprašanje o taktiki socijalistične stranke. Stane 4 krome.

Vpošiljite zaostalo naročnino za »NAPREJ«, da se Vam pošiljanje istega ne ustavi.

Iz stranke.

Hrastnik. Članom konsumnega društva rudarjev se naznanja, da se jemlje dividendne znanke od 10. do 31. julija t. l. nazaj. Po tem času se ne vzame znanke več nazaj in član izgubi pravico do dividende. — Načelstvo.

Dnevne vesti.

Kancelparagraf.

Ta paragraf straši zopet po časopisju kakor jara kača. Vprašanje pa je, če je ta paragraf vreden toliko, da se o njem razpravlja. Zdi se nam, da je sicer tendenca njegova dobra, a na drugi strani smo pa mnenja, da bi bilo nes pametno, če bi se ruvali zanj, ker stvari kot paragraf itak ne more izpremeniti. Dejstvo je le to, da se vera zlorablja v politične namene in tega ne more preprečiti noben paragraf, ker je cerkev tako dobro organizirana, da more vsakršnen kancelparagraf na tisoč načinov obrniti. Najboljši kancelparagraf je kulturno delo, to je, zlasti pouk v razumevanju politike, v presojanju socijalni razmer in v vzrokih teh razmer. Edino ta pot se nam zdi pravilna, ker so pač danes razmere take, da si navadni državljani ne morejo »spogati sporta«, da bi vsakega nasprotnika »pobili« kakor to delajo »boljši« državljani.

Za obsojene Kečevske sodruge je izposloval s. Kristan, da se jim odgo-di nastop kazni in da se po preštudiranju tozadevnih aktov oprostite vsa ke kazni.

Glede južnih železničarjev je soc. klub interveniral pri ministru za socijalno politiko.

Zastoj v Zagrebu vsak lahko potuje, kdor si v Zagrebu nakupi 20 kg prave k moke, kajti ta stane tam 10 K do 11.50 K, pri ljubljanskih trgovcih pa 15 K za kg. Z razliko, ki se jo na ta način približi, so pa poplača vožnja tja in nazaj, ki stane samo 68 K. Pri tem izletu se boš prepričal, da se mnogo stvari ceneje kupi v Zagrebu kakor v Ljubljani, tako n. pr. sadje, ki stane tam 1 kg marelic 8 K, v Ljubljani pa 24 K.

Podgorje v Rožu. Prejeli smo in priobčujemo: K zadevi koruzna afera, pod katerim naslovom je bil prioben napad na gotove osebe v 147. šte. tega lista, omenimo resnici na ljubo sledeče: Tisti nesrečni vagon koruze je bil privatna last g. Anderka, upravitelja družbe »Drauland« in ga je naročil zase kakor je tudi sam izjavil. V kak-namene nai bi služila ta koruza, nam ni znano, pač pa si lahko mislimo z ozirom na osebe, ki so v zvezi s to koruzo. Politična oblast je došlo koruzo zaplenila, ker je bila takrat prosta kupčija z žitom v zasedenem ozemlju na Koroškem zabranjena. Če je za to koruzo čutila gotove namene, je to njena stvar. Na prošnjo g. Anderka je sekretar Kobenter posredoval, da je okr. glav-arstvo dovolilo za delavce na žagi družbe »Drauland« 8000 kg koruze. Zastopnik g. Anderka, Podlipnik pa ni bil s tem zadovoljen, ampak je pri nadzorniku za prehrano g. Stergarju ne samo nesramno protestiral in se nesramno vedel, ampak je tudi naščuval delavce na žagi, da so hoteli dejansko nastopiti proti nadzorniku, ker jih je Podlipnik glede zaplenbe napačno informiral. Vsled tega protesta in nastopa je politična oblast zaplenila vso koruzo in jo dala na razpolago gospodarskemu odboru. Ta odbor je potem koruzo prodal po 4.40 K kg proti ceni 7.20 K, katero je plačal g. Anderka za koruzo. Taka je stvar in upamo, da smo jo pojasnili.

Pomagajmo stradalci slovenski deci na Dunaju! Jugoslovensko pripomočno društvo na Dunaju organizira akcijo, da bi jugoslovenski otroci, bivajoči na Dunaju, goslovanski otroci v domovino, ker na prišli za čas počinje v domovino, ker na

Proti podaljšanju delavnega časa na južni železnici.

Sodr. poslanec Melhior Čobal je v seji dne 1. julija stavil sledeče vprašanje na ministra za železnice:

»Pred kakimi 10 dnevi sem izvedel od osebja na južni železnici, da namerava direkcija južne železnice v Ljubljani uvesti 24urno službo, in sicer za kategorije osebja v brzovoznih skladiščih, za lampiste, dnevne in nočne čuvaje in za snažilce vozov. Ker bi bila ta uvedba 24urne službe za železničarje protizakonita in bi jim tudi povzročila veliko škodo, ker bi delali nič manj nego 28 ur več na teden, ne da bi od tega kaj imeli, si dovoiljujem vprašati g. ministra, ali mu je znano, da se namerava uvesti 24urna služba, in če mu je ta namera znana, kaj hoče v tem oziru ukreniti?«

Minister saobračaja dr. A. Korosec je izjavil, da se bo o vsem tem

natančno informiral in bo seve vplival na direkcijo južne železnice, da se spoštujejo obstoječi zakoni o delavnem času. Opozarja pa, da je v glavnem kompetentno ministrstvo za socijalno politiko, na koje nai se poslanec obrne.

Sodr. posl. Čobal se je zadovoljil z odgovorom rekoč, da dobro ve, da je prava kompetentna instanca ministrstvo za socijalno politiko, ali hotel je opozoriti specialno ministra za železnice, ker je pač mnenja, da v velikem delu pač železniški minister vpliva na odredbe priv. južne železnice. — O stvari sami bo moralo govoriti tudi uslužbenstvo južne železnice, ker ne gre, da bi privatno podjetje južne železnice na svojo pest nalagalo nova, težka bremena svojim uslužbencem.

Proti nepravilnemu postopanju carinske oblasti v Borovnici.

Poslanec sodr. Melhior Čobal je stavil v seji 1. julija sledeče vprašanje na ministra za finance:

Meseca novembra 1919 je bil vagon, v katerem se je nahajalo manu-fakturno blago za »Oblačilnico za Slovenijo« v Logatcu oplenjen. Pozneje so carinarji v Borovnici zasačili tatove in jim odvzeli eno balo blaga, vrednega ca. 25.000 kron. Pristojno sodišče na Vrhniki je to kazensko zadevo (tatvina) brzo rešilo in izreklo v posebnem odloku, da se zasačeno in od carinarne v Borovnici zaplenjena bala blaga odda njenemu lastniku, to je »Oblačilnici za Slovenijo«, ki je nota bene državni zavod. Toda carinarica v Borovnici bale ni hotela izročiti, kljub temu, da jo je k temu pozvala deželna vlada v Ljubljani. Tudi delegacija ministrstva financ zadeve ni rešila, rekoč, da mora o tem odločiti ministrstvo financ v Beogradu, ter je poslala tozadeven akt pod br. 13. III. 404/3 šele 2. aprila 1920 v Beograd. Ta akt leži sedaj v finančnem ministrstvu pod br. 31.402 neresen. Med tem pa preti carinarica v Borovnici, da zaplenje-

no balo blaga proda na javni licitaciji.

To je en sam primer, kako se postopa v Sloveniji pri carinskih uradih.

Navajam ta slučaj, ker je zelo drastičen.

Nedvomno je dognano, da je ukradeno blago last državnega zavoda, to je »Oblačilnice za Slovenijo«. Zadeva se vleče že 8 mesecev. Ker ni nobene rešitve, preti sedaj še prodaja blaga na licitaciji. Poleg vsega tega pa ni izključeno, da se je blago pokvarilo, ali pa izgubilo na ceni. Kako se godi pri tem birokratičnem postopu privatnikom, si je lahko misliti.

Vprašam torej gospoda ministra:

1. Ali hoče poskrbeti, da se ta slučaj nemudoma reši in zaplenjeno blago takoj izroči lastniku?

2. Ali hoče gospod minister podvzeti potrebne korake, da se takšni akti takoj in nujno rešujejo in se odpravi dosedanje zavlačevanje reševanja aktov po finančnih uradnikih?

3. Ali hoče poskrbeti, da se na carinaricah v Sloveniji zamenijo seda-

Boljševiška revolucija.

IZSTOP IZ PREDPARLAMENTA.

Glas fronte.

Predno smo izstopili iz predparlamenta, v katerem smo se mogli nadejati po politični statistiki Kerenskega in Zeretellija približno 50 sedežev, smo imeli skupno z levčarsko skupno socialističnih revolucionarjev posvetovalno zborovanje. Nisi nam hoteli slediti; in sicer pod pretvezo, češ da morejo še v praksi razkriti pred kmetištvom vso nedostanost predparlamenta. »Smatramo za potrebno, posvariti vas«, je rekel eden izmed voditeljev levčarskih socialističnih revolucionarjev, in pripomniti, »da ne gremo z vami, če bi hoteli izstopiti iz predparlamenta zato, da bi takoj začeli odkriti poulični boj.« Meščansko pomirujoče časopisje nas je obdelilo, da hočemo vreči predparlament samo zato, ker skušamo stvarjati revolucionaren položaj. Na zborovanju naše frakcije v predparlamentu se je sklenilo, da se levčarjev socialističnih revolucionarjev ne čaka, temveč da se nastopi popolnoma samostojno. Izjava naše stranke, podana raz tribuno predparlamenta, ki je pojasnjevala, zakaj da nočemo nobene nadaljne vezi s to institucijo, je bila od večinskih skupin

sprejeta s hrúštem in truštem onemoglega sovraštva. Na petrograjskem deputatnem kongresu, na katerem je nai izstop iz predparlamenta odobraval znatna večina, nam je predstavnik male skupine menjševikov — »internacionalistov«, Markov, izjavil, da bi nai izstop iz provizoričnega »sovjeta republike« (tako je bilo oficijelno ime te malo spoštovane institucije) imel smisel le, če imamo namen preiti neposredno k javnemu napadu. In mi smo dejansko ravno to nameravali. Zastopniki liberalne buržoazije so imeli prav, ko so nas obdoliževali, da skušamo stvarjati revolucionaren položaj. Javno vstajajo in direktno prevzete oblasti smo smatrali za edini izhod iz položaja.

Zopet je mobiliziralo časopisje, kakor v juljskih dnevih, in vsi drugi organi takozvanega javnega mnenja zoper nas. Iz juljskih arzenalov so si zopet izposodili najstrupenejšje orožje, ki so za časovno shranili, tja po končanih Kornilovih dnevih. Toda zastoj ves trudi! Ljudske mase so neprestano drle v nai taborn in njih razpoloženje se je stopnjevalo od ure do ure. Iz frontnih zakopov so vedno znova prihajali doposlanci. »Kako dolgo bo še trajal ta neznojni položaj,« so vpraševali na sejah petrograjskega sovjeta. »Potom nas vam izjavljajo vojaki: Če se ne bodo do 1. novembra zgorili nobeni odločilni koraki

za mirovna pogajanja, bodo vojaki izpraznili fronte zakope in vsa armada se bo obrnila proti zaledju!« Tak sklep je v resnici navdajal fronte čete v vedno obširnejšem obsegu. Med vojaštvom so krožili letaki, ki so jih vojaki sami napravili in ki so pozivljali moštvo, da naj ostane v zakopih samo še, dokler ne zapade prvi sneg. »Pozabili ste nas,« so klicali odpolanci s fronte na sejah sovjeta. Če ne najdete nobenega izhoda iz položaja, homo prišli sem sami in razgnali s puškinih kopitov naše sovražnike — potem pa tudi vas z njimi vred. — Tekom nekaj tednov je postal petrograjski sovjet središče, kamor se je obračala vsa armada. Ko se je izpremenila njegova vodilna smer in so se izvršile volitve novega prezidija, so resolucije sovjeta vcepile izmučenim in obupanim frontnim četam upanje, da je izhod praktično mogoč le po poti, ki jo predlagajo boljševiki. To je bilo: objava tajnih pogodb in ponudba takojšnjega premirja na vseh frontah. »Trditve, da mora vladna oblast preiti v roke sovetov, — torej vzmitsi si to oblasti! Bojite se, da vas fronta pusti na cedilu. Opustite vse te dvome — velika masa vojakov je v zdaleka pretežni večini na vaši strani.«

Med tem je postal konflikt vsled vprašanja, ali ostane garnizija v Petrogradu ali ne, vedno akutnejši. Skoraj dnev-

no je zborovala kaka garnizijska konferenca sestojela se iz stotniških, polkovnih in komandnih odborov. Vpliv naše stranke na garnizijo je bil končnoveljavno in nemojemo utrjen. Generalni štab petrograjskega okoliša je bil tako ves iz sebe, da ni vedel kaj početi. Sedaj je poizkušal, vstvariti redovite odnošaje z nami, sedaj zopet nam je žugal — nahujskan od voditeljev centralne eksekutive — z represalijami.

Komisariji vojaško-revolucionarnega odbora.

Omenili smo že organizacijo vojaško-revolucionarnega odbora, ki je obstojala poleg petrograjskega sovjeta in je bila de facto mišljena, v nasprotju z generalnim štabom, kot sovjetski štab petrograjske garnizije. »Toda nedopustno je, da bi obstojala dva generalna štaba,« so nas doktrinarno poučili zastopniki spraviljivih strank. — Ali pa je morda dopusten položaj, da garnizija ne zaupa več oficijelnemu generalnemu štabu in da se boji, da diktrira odstranitev vojakov iz Petrograda le kak nov protirevolucionaren načrt,« smo odgovorili ml. »Ustanovitev drugega generalnega štaba znači revolt«, se nam je odgovarjalo z desnice. »Vaš vojaško-revolucionarni odbor gotovo ne bo imel toliko naloge, pregledovati in presoati ope-

racijske načrte in odredbe vojaških oblasti, kakor pa pripraviti in izvesti vstajo zoper sedanjo vlado.« — Ta odgovor je bil popolnoma upravičen. Toda ravno vsled tega ni nobenega prestrašil. Pretežna večina sovjeta se je zavedala nujnosti, vreči koalicijsko vlado. In čim bolj so menjševiki in socialistični revolucionarji dokazovali, da se bo vojaško-revolucionarni odbor prav gotovo prelevil v organ vstaje, s tem večjo radevolnostjo je petrograjski sovjet podpiral ta novi bojevni organ.

Prvo delo »vojaško-revolucionarnega odbora« je bila namestitve komisarijev v vse dele petrograjske garnizije in v vse najvažnejše institucije glavnega mesta in njegove okolice. Od najrazličnejših strani smo dobivali obvestila, da vlada, oziroma vladne stranke energično organizirajo svoje sile in se oborožujejo. Iz raznovrstnih državnih in zasebnih orožnih skladišč so jemali puške, samokrese, strelivo in strelivo in oboroževali z vsem tem praporščake, študente; sploh vse meščansko mladino. Potemtakem je bilo treba takojšnjih preventivnih protukrepov. V vsa orožja in druga skladišča so bili nameščeni komisariji. Skoro brez vsakega odpora so postali gospodarji položaja. Seveda so se poveljniki in imetniki orožnih skladišč trudili, da komisarije ne priznajo, treba pa je bilo le obrniti se do odbora vojakov ali nameščencev poljub-

Knjižnica dnevnika „NAPREJ“.
 Casu primerno čtivo kupujte, čitajte, razširjajte
BROŠURE:
 Temeljna načela socialne demokracije (Erfurtski program). Spisal Karel Kautsky.
 I. Kdo uničuje proizvodnjo v mar-lem? Cena 30 vin.
 III. Kapitalistični razred. Cena 80 v.
 IV. Država prihodnosti. Cena 40 vin.
Propagandni solsi:
 Narodno vprašanje in Slovenci. Ce-na 10 vin.
 Vojna in socialna demokracija. Ce-na 30 vin.

Tajnost španske inkvizicije. II., III. in IV. zvezek. Vsak zvezek po 10 vin.
 Katoliško svetovno naziranje in svo-bodna znanost. Cena 70 vin.
 Krst sv. Vladimira. Cena 50 vin.
 Strahovi. Cena 30 vin.
 Cerkvene pristojbine ali štolina. Cena 30 vin.
 Razprave VII. rednega zbora jugosl. soc. dem. stranke iz l. 1909. Cena 60 vin.
 Koliko pritiče družinam v poklicanih? Cena 20 vin.
 Razprave X. rednega zbora jugosl. soc. dem. stranke iz l. 1917. Cena 1 K 50 vin.
 Delavske razglednice. 2 vrsti. Cena 20 vin.

Majniške razglednice. Serija po 1 K.
Pripovedni in znanstveni spisi:
 Lurška pravljica. Cena 40 vin.
 Francka in drugo. Spisal Etbin Kri- stan. Cena 50 vin.
 Dr. Janez Bleiwels in njegova doba. Cena 1 K.
 Primož Trubar in naša reformacija. Cena 50 vin.
 Pot k socializmu. Dr. Oto Bauer. Cena 2 K.
 Pod spovednim pečatom. II. del. Ce- na 2 K.
 Naši zapiski. Nekaj letnikov nepo- polnih. Posamezna številka 50 vin.
 Pri vseh teh brošurah so cene višje za 30%.

Sodrug, sodružice! Naročajte zgornje knjižice naravnost ali po do- pisnici pri upravi „Napreja“, Ljub- ljana, Franciškaška ulica šte. 6. I. nadstropje. — Vse podružnice »Svobode« opozarjamo, da skrb- marljivo za razširjanje zgoraj nave- denih brošur.
Novo! **Novo!**
 Ravno kar je izšla zanimiva brošurica **Naša gospodarska in soc. vprašanja.** Spisal Abditus.
 Cena K 4.—, s poštnino K 4*20.
 Naroča se v upravnistvu „Napreja“, Ljubljana, Franciškaška ulica 6-I.

Električna bakrena žica GH
 prvo vrstno izolirana
 na originalnih klopčičih (špulah) popolnoma nova se odda v vsaki množini.
 Cena izredno zmerna.
 Vpraša se v upravi NAPREJA pod št. „50“.

Anončni zavod Dr. Beseljak,
 Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5
priporoča

seledeče tvrdke in podjetja:
v Ljubljani:
 Arhitekt in stavbeno podjetje
Viljem Treo
 Gosposvetska cesta 10.

Žarnice „Svetla“
 Mestni trg št. 25.

Prodaja in popravila pis. strojev
The Rex Co.
 Selenburgova ulica 7/1.

Elektrotehnični predmeti
 „Svetla“
 Mestni trg 25.

Fotograf
Velican Bešter
 Aleksandrova cesta 5.

Kleparstvo in vodovodna inštalacija
Alojzij Goršič
 Sp. Šiška, Kavčikova c. 224.

Graver
A. Černe
 Dvorni trg 1.

Oblast. konces. zavod za pokončevanje miši in mrčesa
Miroslav Zor
 Kolodvorska ulica šte. 39/II.

Avtomobili, motorji, kolesa, pnevmatika, autogaraža
J. Gorec
 Gosposvedska c. 14.

Manufaktura in zaloga oblek
Schwab & Bizjak
 Dvorni trg 8.

Tehnične potrebitine
Odon Koutny
 Kolodvorska ulica 37.

Stavb. in pohištveni pleskar in ličar
Josip Jug
 Rimska cesta št. 16.

Špedicija
F. & A. Uher
 Selenburgova ulica 4.

Beton, železobeton in vodne zgradbe
 Inž. dr. Miroslav Kasal
 Hilšerjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje
Tavčar & Svetina
 Gosposvetska cesta 6.

Export čevljev
Aleksander Oblat
 Sv. Petra c. št. 16.

Krojaška delavnica
 Krekov trg št. 10 v hiši Impex.
V Mariboru:
 Nakup in prodaja posestev
 H. Havlik nasl. J. Simčič
 Gregorčičeva ulica 6.

Najnovejše!

Kakšne neposredne - davke imamo in - kako jih plačujemo?

Naš komplicirani davčni sistem prak- tično pojasnjuje ta nova knjiga, ki bo vsakomur potrebna, ki ima opravka z davkarijami. Zlasti bo iz- vrstno služila zadrugam, denarnim :: zavodom in tudi posameznikom ::

Cena posameznemu izvodu K 5*50.

Naroča se pri založništvu:

Zveza delavskih zadrug v Mariboru.

Pozor!

Naznanjam, da sem otvoril prvo jugo- slovansko stolpno urarsko delavnico. Pri- poročam se pa tudi za vsa druga urarska dela.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Seliškar, Ljubljana,
 Pot v Rožno dolino št. 10.

RADIO TERMALNO
 :: KOPALIŠČE ::

TOPLICE pri NOVI MESTU

Otvoritev sezone 1. majnika. Zahtevajte prospekte!

Pripo- ročamo **Kolinsko Kavno primes** Pripo- ročamo
Kolinska tovarna, Ljubljana.

Prvovrstni steklarski strokovnjak

popolnoma izvežban v vseh strokah steklarske trgovine več slo- venskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se sprejme takoj.
V. Abela dedič, Hrastnik.

Marija Tičar, Tovarniška zaloga
 = Ljubljana = **papirja**
 Selenburgova ulica. :: in razglednic ::

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica šte. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Pav. Jemc, krojaški mojster

Spodnja SIŠKA št. 22

priporoča svojo delavnico za iz- delovanje oblek za gospode po meri. Ima prvovrstne moči. Točna postrežba in zmerne cene.

Ljubljana Rimska c. 16
 naznanja, da še vedno dela s prist- nim blagom. Izvršitev točna. Zmerne cene za vsa izvršena dela jemčim dve leti.

F. & A. Uher, Ljubljana
 špedicijsko in komisijsko podjetje
 Selenburgova ulica št. 4.

Veletrgovina

s premogom, drvmi, šoto in raznim kurilnim materialom. Na debelo: Ljubl. gl. kolodvor. Na drobno: Selenburg. ul. 12. Zmerne cene!

MONSIEUR! MADAME!

Pour votre toilette prenez de:

GOSPODI! GOSPA!

Za Vašo toileto jemljite

Eau de cologne -Driay- kolinsko vodo

en litre et flacon de 120 g v litrah in steklenicah po 120 g

Vente en gros pour SHS Prodaja na debelo v SHS

Ljubljana **R. Driay, Pred Skofijo 21** Ljubljana

Angleško sukno

elegantni vzorci za gospode; kakor za modne, športne, žaketne in smoking obleke.

Odpuščeni vojaki, invalidi, vrtni se vjetniki (Slovenci), delavci in železničarji znaten popust.

Prva kranjska razpošiljalna

Schwab & Bizjak

Dvorni trg 3 LJUBLJANA Dvorni trg 3

Lastni modni atelier!

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.